

Afsprakendocument basisondersteuning SWVAM

Ontwikkeling voor ieder kind mogelijk maken

laatst bijgewerkt: 6-1-2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Inzet ondersteuningsmiddelen per niveau	5
2. Vormgeven van de basisondersteuning	6
2.1 Basisafspraken	6
2.2 Aanmeldproces en zorgplicht.....	6
2.3 Ondersteuningsstructuur	7
2.4 Integraal beleid schoolaanwezigheid.....	8
3. Ondersteuning ter bevordering van lezen/spellen en dyslexie.....	9
4. Ondersteuning ter bevordering van NT2	10
6. Ondersteuning ter bevordering van cognitieve ontwikkeling.....	12
7. Ondersteuning ter bevordering van leergedrag.....	13
8. Verantwoording	15

Inleiding

Het helder en concreet omschrijven van de basisondersteuning is een belangrijk en wettelijk verplicht onderdeel van het ondersteuningsplan van een samenwerkingsverband. Het lopende Ondersteuningsplan '22-'26 van SWVAM bevat een globale definiëring van de basisondersteuning. In dit afsprakendocument werken we de basisondersteuning voor SWVAM gedetailleerder uit. Na bestuurlijke vaststelling is dit document als addendum aan het Ondersteuningsplan '22-'26 toegevoegd.

In de visie van SWVAM vergroten we de kanselijkheid van onze leerlingen door toe te werken naar meer inclusie. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is het streven naar een zo groot mogelijk dekkend aanbod van voorzieningen voor onze leerlingen. Dekkend aanbod is het geheel van voorzieningen binnen de basisondersteuning, de extra ondersteuning en de gespecialiseerde ondersteuning. Het startpunt voor een optimaal dekkend aanbod is de basisondersteuning.

De basisondersteuning is beschikbaar voor alle leerlingen en verwijst naar het geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de onderwijs-ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel in samenwerking met ketenpartners, wordt uitgevoerd. Aan de basis hiervan ligt dat een leerling een ononderbroken ontwikkelproces moet kunnen doorlopen, afgestemd op de voortgang in ontwikkeling. Vanuit de verbeteraanpak Passend Onderwijs (2021) streeft de overheid naar een wettelijk vastgelegde landelijke norm voor de basisondersteuning. Op dit moment is de wettelijke verankering er nog niet. In de voorbereiding van dit document is al wel gebruik gemaakt van de producten die landelijk rond de basisondersteuning beschikbaar zijn.

Dit document maakt duidelijk wat er op de scholen binnen SWVAM allemaal valt onder de basisondersteuning. Deze beschrijving is bedoeld om duidelijkheid te verschaffen aan leerlingen, ouders, scholen en netwerkpartners over 'wat' zij kunnen verwachten van de ondersteuning op de scholen.

De manier waarop de scholen de ondersteuning concreet inrichten is aan de scholen en schoolbesturen zelf en staat beschreven in het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van iedere school. In verschillende hoofdstukken zijn ontwikkelpunten opgenomen. Deze zijn nodig om stappen te zetten richting inclusiever onderwijs.

Hoofdstuk 1 van dit document geeft een beschrijving van de inzet van de ondersteuningsmiddelen en financieringsvormen. In hoofdstuk 2 komen onder ander de basisafspraken van de basisondersteuning aan de orde en de

ondersteuningsstructuur van de scholen. Hoofdstuk 3 tot en met hoofdstuk 7 beschrijven de brede ondersteuning op de scholen en de mogelijk in te zetten

hulpmiddelen en/of aanpassingen. De specifieke invulling van deze ondersteuning en mogelijkheden van de school is terug te vinden in het SOP van iedere school.

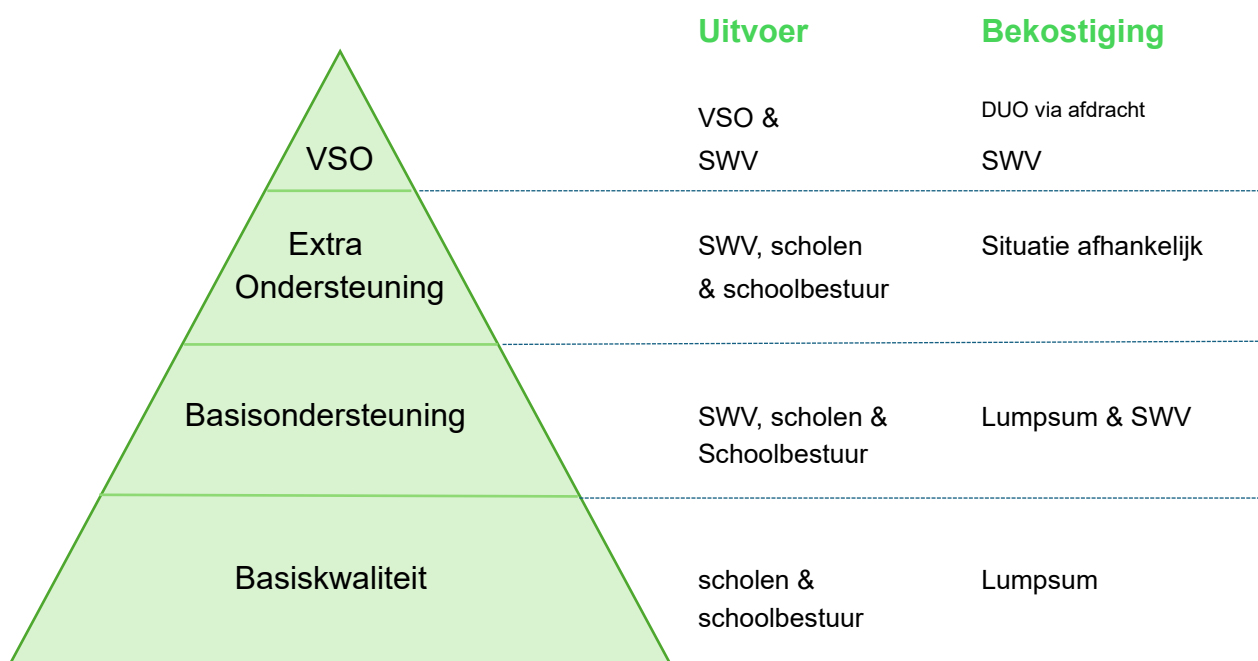
SWVAM volgt de landelijke ontwikkeling naar een algemene norm voor de basisondersteuning. Waar mogelijk neemt SWVAM ook actief deel aan gesprekken en bijeenkomsten hierover. Zodra er een landelijke norm is vastgesteld, zullen we nagaan of dit om aanpassingen vraagt in dit afsprakendocument en zal dit waar mogelijk en wenselijk ook binnen ons samenwerkingsverband opgepakt worden.

1. Inzet ondersteuningsmiddelen per niveau

Binnen SWVAM werken we met een schoolmodel. Dat betekent dat de scholen grotendeels zelf verantwoordelijk zijn voor de inzet van de middelen voor ondersteuning van leerlingen. Om dit mogelijk te maken, ontvangen de scholen een ondersteuningsbudget vanuit het SWVAM. Binnen het SWVAM is een gebudgetteerd deel van de middelen beschikbaar voor bovenschoolse en eventueel individuele arrangementen.

In onderstaande afbeelding is overzichtelijk gemaakt bij wie de uitvoering en bekostiging liggen. Onder basiskwaliteit verstaan we de minimale eisen die de onderwijsinspectie stelt aan scholen.

Iedere school monitort het effect van de aangeboden ondersteuning. Vanuit het kwaliteitsbeleid van SWVAM worden hier jaarlijks gesprekken over gevoerd met de scholen en ontwikkelpunten vastgesteld. Ook is hierdoor zicht op de status van het dekkend aanbod. Om de kwaliteit van ons werk te verbeteren, hebben we met elkaar de ambitie afgesproken om op casusniveau frequenter procesevaluaties uit te voeren.

2. Vormgeven van de basisondersteuning

2.1 Basisafspraken

- De scholen voldoen aan de basiskwaliteit van de inspectie
- De school zorgt voor een pedagogisch-didactisch klimaat, dat zich kenmerkt door:
 - Veiligheid en vertrouwelijkheid
 - Een heldere structuur
 - Vaste afspraken en routines
 - Duidelijke verwachtingen
 - Voorspelbaar leerkrachtgedrag
 - Overzichtelijke leeromgeving
 - Actuele en aansprekende lesinhoud
 - Differentiatie
 - Aandacht voor ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden
 - Actieve betrokkenheid van de leerling bij zijn/haar leerproces
- Elke leerling heeft een mentor als belangrijke schakel tussen leerling, ouders en schoolmedewerkers. De mentor volgt de ontwikkelingen van de leerling en betreft waar nodig het ondersteuningsteam.
- De school maakt gebruik van een leerlingvolgsysteem waarin de ontwikkeling van de leerling minstens 2x per jaar systematisch wordt geëvalueerd. De informatie wordt gebruikt bij de invulling en bijstelling van het aanbod.
- Ouders worden actief betrokken bij de schoolloopbaan van hun kind en zijn geïnformeerd over het ouder- en jeugdsteunpunt van het samenwerkingsverband.
- De school heeft een schoolveiligheidsplan, waarin staat beschreven wat de school doet om de sociale, mentale en fysieke veiligheid te waarborgen. Als onderdeel van het veiligheidsplan heeft elke school ook een antipestprotocol.
- De school hanteert de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en heeft een aandachtsfunctionaris aangesteld.
- De school heeft beleid ten aanzien van medisch handelen en medicijnverstrekking en maakt hiervoor gebruik van een protocol.

2.2 Aanmeldproces en zorgplicht

De aanmelding van een leerling dient schriftelijk te worden gedaan bij de school. Iedere school draagt zorg voor het in kaart brengen van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen die instromen aan de hand van het onderwijskundig rapport.

Wanneer sprake is van extra ondersteuningsbehoeften, handelen alle scholen conform de zorgplicht, zoals deze voor Passend Onderwijs gedefinieerd is.

Zorgplicht houdt in dat de school onderzoekt of het tegemoet kan komen aan de extra ondersteuningsbehoefte van de leerling. De ouders hebben daarbij de plicht om desgevraagd informatie te geven over belemmeringen in de onderwijsparticipatie van hun kind. Meer informatie over de zorgplicht is op te vragen bij SWVAM.

Indien de school geen passend aanbod kan bieden aan de leerling, dient de school van aanmelding een passende plek te vinden. Hierbij dienen de wettelijk gestelde termijnen gevolgd te worden.

2.3 Ondersteuningsstructuur

Iedere school heeft een helder beschreven onderwijs- en ondersteuningsstructuur, gericht op vroeg signaleren en het bieden van passende ondersteuning, volgens de principes van Handelingsgericht werken (HGW). In het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) beschrijft de school op welke manier invulling wordt gegeven aan de basisondersteuning en de extra ondersteuning en de aanwezige en te ontwikkelen expertise binnen de school. Ook geeft de school in het SOP aan welke voorzieningen het schoolgebouw heeft voor leerlingen met een fysieke beperking. Het uitgangspunt is dat alle ruimten in de school toegankelijk zijn voor iedereen. Het document wordt jaarlijks geëvalueerd.

Onder verwijzing naar het Ondersteuningsplan '22-26 van SWVAM, geldt het model van de 'driehoek van groei' als leidraad in de ondersteuning die de scholen aan hun leerlingen bieden. Dit model is deels gebaseerd op de principes van het Handelingsgericht Werken.

Om leerlingen zo groot mogelijke groeiruimte voor hun ontwikkeling te bieden, is het van belang om hen niet alleen te kennen, maar ook om hen te begrijpen, voordat we tot het organiseren van ondersteuningsinterventies komen. 'Begrijpen' staat voor het opmaken van een integratief beeld van stimulerende, beschermende en verklarende factoren rond het functioneren en welbevinden van de leerling. Dit is een vereiste stap in het ondersteuningsproces van de scholen.

Om de ondersteuning goed te organiseren en uit te voeren is dit geïntegreerd in alle lagen van de school. Het ondersteuningsteam van de school bestaat uit een ondersteuningscoördinator, begeleiders passend onderwijs en/of gedragswetenschappers. Daarnaast is er voor iedere school een schoolmaatschappelijk werker/schoolcoach beschikbaar en kunnen scholen ervoor kiezen een trajectvoorziening in te richten. De interne ondersteuningsprocedures zijn vastgelegd en de taken zijn duidelijk belegd.

De ondersteuning aan de leerlingen vindt zoveel mogelijk plaats binnen de leeromgeving. De ondersteuningsstructuur omvat de mogelijkheden om het onderwijs- en ondersteuningsaanbod goed aan te laten sluiten bij de capaciteiten en de behoeften van de leerling. Zie hiervoor het SOP van de school. Wanneer er voor leerlingen meer nodig is dan de basisondersteuning kan bieden, wordt extra ondersteuning ingezet en een Ontwikkelingsperspectief plan (OPP) opgesteld en minimaal jaarlijks geëvalueerd. Afspraken worden altijd afgestemd met ouders, leerling en school en de school monitort het effect van de aangeboden basis- en extra ondersteuning. Scholen zijn verplicht om de begin- en einddatum van het OPP te registreren in het ROD (Register Onderwijs Deelnemers).

Wanneer er voor leerlingen een combinatie van onderwijs en zorg nodig is, werkt de school samen met een aantal vaste netwerkpartners, zoals onder andere het samenwerkingsverband, gemeente (leerplicht), jeugdgezondheidszorg (JGZ) en jeugdhulpverlening.

2.4 Integraal beleid schoolaanwezigheid

Zo volledig mogelijke schoolaanwezigheid en onderwijsdeelname is van groot belang voor een ononderbroken ontwikkeling van de leerlingen. Goed zicht hebben op verzuim is hierin de basis. De scholen voeren daarom een actief verzuimbeleid en hebben de coördinatie daarvan duidelijk belegd binnen de school. De verzuimregistratie is op orde en er worden actief gesprekken gevoerd met ouders en leerlingen over schoolaanwezigheid, waarbij het uitgangspunt altijd is dat verzuim een risico vormt voor het perspectief van de leerling. Indien de frequentie van verzuim toeneemt, ondanks de inspanningen van school, ouders of leerlingen, wordt er door de school in contact getreden met de leerplichtambtenaar of jeugdarts. Ouders worden hierover altijd geïnformeerd. Het samenwerkingsverband doet periodiek uitvraag om het langdurig verzuim en thuiszitten te monitoren.

3. Ondersteuning ter bevordering van lezen/spellen en dyslexie

De scholen binnen SWVAM hebben kennis over en zijn in staat om spellings- en leesproblemen te signaleren en hier adequaat op te reageren binnen de mogelijkheden van de school (zie SOP). De school informeert ouders over deze signalen en verwijst waar nodig ouders door naar een externe partij voor een diagnose en/of behandeling.

De school kan, eventueel in samenwerking met andere scholen of het schoolbestuur, een beroep doen op een taal-/lesspecialist of – coördinator, die leraren kan adviseren over de lees/spellingsontwikkeling en kenmerken van dyslexie en meedenkt over het vormgeven van het onderwijsaanbod. De specialist draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsprofessionals en het onderwijsaanbod.

Mogelijke hulpmiddelen/aanpassingen

- Leerlingen met een door een deskundige opgestelde dyslexieverklaring hebben volgens de wetgeving (artikel 3.54) recht op extra tijd bij toetsen.
- Leerlingen met dyslexie kunnen gebruik maken van hulpmiddelen, zoals een computer met spellingscontrole en/of auditieve ondersteuning indien deze aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen (artikel 3.54).
- De school doet bij leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie doeltreffende aanpassingen in het onderwijs of bij toetsen en/of eindexamens (bijv. geen voorleesbeurten, langer de tijd bij een toets of een aangepast programma voor Frans n/of Duits rekening houdend met de doorstroommogelijkheden). Voor het eindexamen geldt dat scholen hierbij de geldende wet- en regelgeving rond de exameneisen en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 in acht nemen.

N.B. Wat valt niet onder de basisondersteuning?

- Diagnostiek
- Langdurige individuele ondersteuning voor leerlingen met lees- en spellingsproblemen en dyslexie, die niet genoeg geholpen zijn met basisondersteuning en behandeling van dyslexie. Deze leerlingen hebben langdurig een individueel, op maat gemaakt traject nodig om op school te kunnen functioneren.
- Logopedische ondersteuning. Deze ondersteuning valt onder het basisaanbod van de zorgaanbieder.

4. Ondersteuning ter bevordering van nieuwkomers

De school heeft kennis over de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van nieuwkomers. Dit zijn met name NT2, cultuur- en traumagerelateerde behoeften.

Mogelijke hulpmiddelen/aanpassingen

- De school beschikt over een NT2 onderwijsspecialist en/of een nieuwkomers coach, of kan een beroep doen op zulke specialisten.
- De school is in staat om op terugkerende basis contactmomenten te realiseren voor nieuwkomers in het eerste schooljaar na de overstap.
- De school kan ondersteuning inzetten bij leerachterstanden voor een groep nieuwkomers.
- Een leerling die minder dan zes jaar onderwijs heeft gevolgd in Nederland en Nederlands niet de moedertaal is, heeft volgens de wetgeving (artikel 3.55), recht op extra tijd en het gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal. Dit geldt voor vakken waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

5. Ondersteuning ter bevordering van de rekenontwikkeling

Alle scholen binnen SWVAM zijn in staat om vroegtijdig reken- en wiskunde problemen, te signaleren. De school reageert adequaat op deze signalen en informeert ouders. Waar nodig verwijst de school ouders naar een externe partij voor een diagnose en/of behandeling als er mogelijk sprake kan zijn van dyscalculie.

Mogelijke hulpmiddelen/aanpassingen

- Leerlingen met een door een deskundige opgestelde dyscalculieverklaring hebben volgens wetgeving recht op extra tijd bij toetsen (artikel 3.54).
- Leerlingen met dyscalculie kunnen gebruik maken van een rekenkaart, indien deze aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen (artikel 3.54).

6. Ondersteuning ter bevordering van cognitieve ontwikkeling

Afhankelijk van het schooltype is er binnen de scholen van SWVAM kennis beschikbaar over de onderwijsbehoeften (zoals zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en leerhouding) van (hoog)begaafde leerlingen en/of moeilijk lerende leerlingen. Daarnaast zijn de scholen in staat deze leerlingen vroegtijdig te signaleren en hierover in contact te treden met ouders.

Beschikbaar aanbod

- De school heeft een hoogbegaafdheidsspecialist in dienst, of kan via het SWVAM een beroep doen op zo'n specialist. Deze specialist ondersteunt het team in signaleren en differentiëren.
- De school is in staat om op terugkerende basis contactmomenten te realiseren voor leerlingen met (kenmerken van) hoogbegaafdheid.
- De school kan ondersteuning inzetten voor moeilijk lerende leerlingen bij leerachterstanden op groepsniveau.

N.B. Wat valt niet onder de basisondersteuning?

- Individuele ondersteuning voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid die onvoldoende baat hebben bij de basisondersteuning en die langdurige individuele ondersteuning nodig hebben die volledig op maat gemaakt is.
- Voltijds hoogbegaafdheidsonderwijs

7. Ondersteuning ter bevordering van leergedrag

De scholen binnen SWVAM bieden effectieve, doelmatige en interactieve lessen volgens de principes van HGW en hebben basiskennis over de ontwikkeling van executieve functies. In de lessen wordt structureel didactisch gedifferentieerd en wordt de instructie afgestemd op de behoeften van de groep en waar mogelijk op de individuele leerling. De school kan leerlingen ondersteunen op het gebied van studiestrategieën en plannen en organiseren. Daarnaast is er kennis van en is de school in staat vroegtijdig leerlingen te signaleren die vast lopen met betrekking tot leervaardigheden, motivatie, onderpresteren en/of gedrag. De school kan hiervoor preventieve en curatieve ondersteuning bieden (zie SOP voor de mogelijkheden per school).

Daar waar nodig worden docenten ondersteund door het ondersteuningsteam van de school en worden docenten gefaciliteerd om kennis en vaardigheden te vergroten op het gebied van pedagogisch en didactisch handelen.

Mogelijke hulpmiddelen/aanpassingen

- Leerlingen met een niet objectief waarneembare leer- en ontwikkelingsstoornis, chronische ziekte of beperking hebben volgens de wetgeving (artikel 3.54) recht op extra tijd indien er een verklaring is opgesteld door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater.
- Andere aanpassingen kunnen worden toegestaan, indien deze in een deskundigenverklaring aantoonbaar zijn, aansluiten bij de begeleidingsadviezen (artikel 3.54) en de school in staat is deze te organiseren (zie SOP).

N.B. Wat valt niet onder de basisondersteuning?

- Ondersteuning aan leerlingen met problemen in het leergedrag, die daardoor zo belemmerd worden en moeite hebben om in een klassikale setting (bij verschillende vakken) te kunnen functioneren. Ook geldt dat deze leerlingen daarbij onvoldoende baat hebben bij de basisondersteuning en (individuele) op maat ondersteuning nodig hebben.

Ontwikkelpunten

- De docenten zijn in staat divergent te differentiëren: inspelen op verschillen in leervoorkeuren, leertempo, leerpotentieel en interesses. Een combinatie van divergente vormen van differentiatie zorgt voor optimale leermogelijkheden voor alle leerlingen.

- De docenten zijn in staat te verrijken (uitdagen door complexe opdrachten) en compacten (overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof) voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong.

8. Verantwoording

Dit afsprakendocument is als volgt tot stand gekomen:

1. Inhoudelijke voorbereiding in een werkgroep, bestaande uit Bert Kozijn, Jolanda van Veen, Doenja Usmany, Job van Ooijen, Erica Handofsky, onder leiding van Margreet Boermans (inclusiecoördinator van SWVAM). bij elkaar gekomen op 15/5/24 | 18/6/24 | 4/7/24 | 19/9/24. De werkgroep leverde een eerste concept afsprakendocument aan op 23/9/24.
2. Concept afsprakendocument voorgelegd aan Directiebestuur SWVAM, d.d. 24-09-2024; feedback vanuit het Directiebestuur vervolgens verwerkt in een bijgesteld concept;
3. Bijgesteld concept afsprakendocument ter advies voorgelegd aan oco-netwerk, d.d. 10-10-2024;
4. Bijgesteld concept afsprakendocument ter uitwisseling en advies voorgelegd aan OPR, d.d. 14-10-2024;
5. Bijgesteld concept afsprakendocument ter uitwisseling voorgelegd aan de RvT, d.d. 17-10-2024;
6. Bijgesteld concept afsprakendocument ter uitwisseling en instemming voorgelegd aan OPR, d.d. 9-12-2024
7. Bijgesteld concept afsprakendocument ter instemming voorgelegd aan RvT, d.d. 17-12-2024